

Birgitta Liljedahl¹, Sture Sundström²
Claes Ivgren², Claes Nyström², Roger Roffey³,

Environmental and Industrial Health Hazards (EIHH); Hot mot personalens hälsa vid internationella insatser

Sveriges framtida roll internationellt

Birgitta Liljedahl¹, Sture Sundström²
Claes Ivgren², Claes Nyström², Roger Roffey³,

**Environmental and Industrial Health Hazards (EIHH);
Hot mot personalens hälsa vid internationella insatser**

Sveriges framtida roll internationellt

¹ FOI NBC Skydd, 901 82 Umeå

² Försvarsmakten Högkvarteret, 107 85 Stockholm

³ Försvarsdepartementet, 103 33 Stockholm

Utgivare Totalförsvarets Forskningsinstitut - FOI NBC-skydd 901 82 Umeå	Rapportnummer, ISRN FOI-R--1590--SE	Klassificering Underlagsrapport
	Forskningsområde 3. Skydd mot NBC och andra farliga ämnen	
	Månad, år Mars 2005	Projektnummer A408 (ref EIHH)
	Delområde 39 Breda projekt inom skydd mot massförstörelsevapen	
	Delområde 2	
Författare/redaktör Birgitta Liljedahl Claes Nyström Roger Roffey Sture Sundström Claes Ivgren	Projektledare Birgitta Liljedahl	
	Godkänd av	
	Uppdragsgivare/kundbeteckning	
	Tekniskt och/eller vetenskapligt ansvarig	
Rapportens titel Environmental and Industrial Health Hazards (EIHH); Hot mot personalens hälsa vid internationella insatser. Sveriges framtida roll internationellt		
Sammanfattning (högst 200 ord) Syftet med arbetet har varit att uppdatera internationella trender samt nationella och internationella kontaktnät av relevans i arbetet att minimera hälso- och miljörisker vid internationella insatser, med särskilt fokus på frågor inom EIHH (Environmental and Industrial Health Hazards). Det konstateras att EIHH har hög internationell aktualitet, och att svenska arbeten inom området har väckt internationellt intresse. En ny policy inom EIHH diskuteras där Sverige med fyra andra nationer driver förarbetet. I det nya, snabbt växande internationella EIHH-nätverk som nu bildas har Sverige idag en central position. Sammantaget innebär detta goda möjligheter för Sverige att etablera en ny, internationell nisch inom det framväxande EIHH-området. Flera svenska arbeten och modeller är redan idag efterfrågade och bör marknadsföras mot EU, EAPC/NATO och FN. Den civila-militära plattformen avseende hälso- och miljörisker vid internationella insatser bör snarast förstärkas, för att säkra såväl hälsan hos insatspersonalen som för att minimera svenska insatserns påverkan på miljön i mottagarländerna. Detta är särskilt angeläget med tanke på gällande nationella och internationella regelverk avseende internationella insatser.		
Nyckelord EIHH, Environmental and Industrial Health Hazards, internationella insatser		
Övriga bibliografiska uppgifter	Språk Svenska	
ISSN 1650-1942	Antal sidor: 13 s.	
Distribution enligt missiv	Pris: Enligt prislista	

Issuing organization FOI – Swedish Defence Research Agency NBC Defence SE-901 82 Umeå	Report number, ISRN FOI-R--1590--SE	Report type Base data report
	Programme Areas 3. NBC Defence and other hazardous substances	
	Month year March 2005	Project no. A408
	Subcategories 39 Interdisciplinary Projects regarding Protection	
	Subcategories 2	
Author/s (editor/s) Birgitta Liljedahl Claes Nyström Roger Roffey Sture Sundström Claes Ivgren	Project manager Birgitta Liljedahl	
	Approved by	
	Sponsoring agency	
	Scientifically and technically responsible	
Report title (In translation) Environmental and Industrial Health Hazards (EIHH); Threats against the personnel's health during international missions. Sweden's future international role		
Abstract (not more than 200 words) <p>The aim of this study is the updating on international trends as well as the national and international important network within the work to minimize the health and environmental risks at international missions, especially when it comes to EIHH (Environmental and Industrial Health Hazards) matters.</p> <p>EIHH is of current international interest and much attention has been paid to Swedish studies within this area internationally. A new EIHH policy is currently discussed and Sweden is in charge of the pre-study in cooperation with four other nations. Within the new, fast-growing international EIHH network, Sweden holds a prominent position.</p> <p>All in all, there is a good opportunity for Sweden to establish a new international niche within the growing EIHH area. There is already a great demand for several Swedish studies and models which obviously should be introduced to the EU, the EAPC/NATO and the UN.</p> <p>The civilian and military platform for health and environmental risks at international missions should be strengthened immediately, the reason being that of securing the health of deployed personnel and to minimize the environmental effects being a result of doings of Swedish missions' personnel in other countries. This is of great importance when considering current national and international rules of international missions.</p>		
Keywords EIHH, Environmental and Industrial Health Hazards, international missions		
Further bibliographic information	Language Swedish	
ISSN 1650-1942	Pages 13 p.	
	Price acc. to pricelist	

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	5
1. Bakgrund	6
2. Syfte	7
3. Definitioner.....	7
4. Genomförande.....	7
5. Utfall	9
5.1 Internationella kontakter och möten med EIHH relevans.....	9
5.2 Svenska aktörer och arbeten med EIHH relevans.....	12
6. Slutsats och Rekommendationer	13

Sammanfattning

Rapporten sammanfattar den internationella utvecklingen inom området "Environmental and Industrial Health Hazards" (EIHH), miljö- och hälsorisker vid internationella insatser.

Sveriges roll inom "Environmental and Industrial Health Hazards" (EIHH). EIHH har internationellt lyfts fram som ett prioriterat område och frekvent debatterats under 2004. Behovet av en internationell EIHHpolicy har framstått som angeläget och Sverige tillsammans med fyra andra nationer är drivande i pågående förarbeten. NATO, FN och ett antal nationer har uttryckt intresse för det svenska EIHH arbetet. Detta kan öppna dörren till en ny internationell nisch för Sverige inom området. Sveriges framtida roll inom EIHH området inom ramen för EU, EAPC/NATO och FN bör därför belysas.

EIHH arbete inom Försvarsmaktens Hälso- och sjukvårdsfunktion och Fö FM (MUST/OPIL/GRO SJV/STRA) har med stöd av forskar- och myndighetsexpertis sedan 2001 drivit utvecklingsarbete inom EIHH området. Arbetet har väckt internationell uppskattning och spridning. Fö har under 2005 gett i uppdrag åt FOI att i en förstudie utreda FoU behov inom EIHHområdet.

Nätverk EIHH Nätverk med Storbritannien och Kanada har etablerats, liksom internationella FoU samarbeten. Inledande dialoger har förts med bl.a. UNDPKO och USCHPPM. Även kontakterna med EU och de nordiska länderna är av vikt att stärka.

Expertteam EIHH Internationella erfarenheter visar behov av att se över de former för hälso- miljöprovtagning som i framtiden skall stödja FM. Ett svenskt expert och provtagningsteam bör utformas för att även kunna samverka med och/eller stödja andra Nationer och FN. Behovet aktualiseras om föreslagna EIHHpolicy fastställs.

Civil-militär EIHHplattform Försvarsmaktens och civila aktörers (ex SRV och RPS) EIHH arbetet bör samordnas med avseende på säkrandet av insatspersonalens hälsa och säkrandet av insatsernas påverkan på miljön i mottagarländerna.

Slutsats och Rekommendation

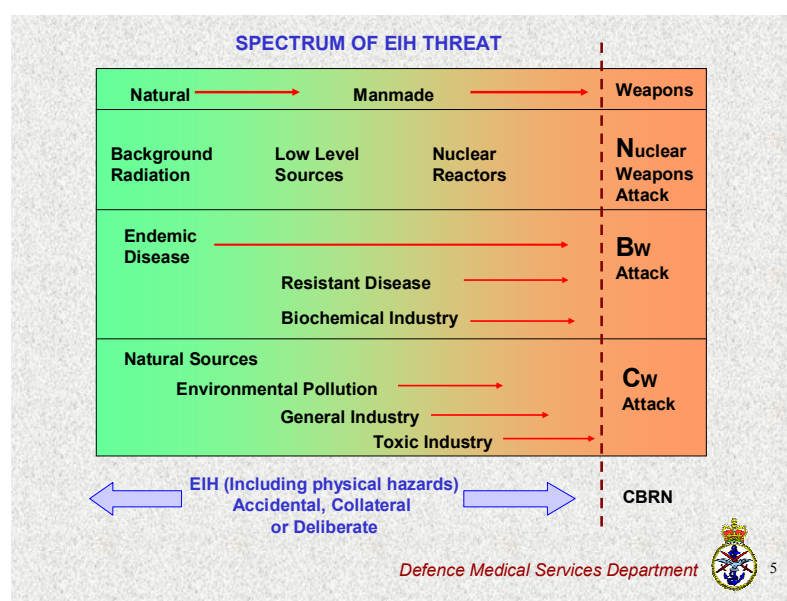
Sverige har goda förutsättningar att etablera sig i en ny internationell nisch inom det snabbt framväxande nya området "Environmental and Industrial Health Hazards" vid internationella insatser.

En internationell svensk position säkras genom intensifierad utveckling av påbörjat EIHH arbetet inom FM Hälso- och sjukvårdsfunktion i samverkan med forskar- och myndighets expertis; där även internationella aktörers behov och former för stöd klargörs.

Behov av EIHH relaterat stöd i samband med internationella insatser kan väntas öka om EIHH policyförslaget accepteras. Svenska arbeten som väckt internationellt intresse och bör marknadsföras är bl.a. "Hot- och riskbedömningar", "Miljöprovtagningsteam" och "EIHH relaterad information tillgängligt via Geografiska Informationssystem (GIS/ webb)". Kontakter bör i närtid stärkas med FN, EAPC/NATO, EU och nordiska länder.

1. Bakgrund

FOI NBC skydd i samverkan med Försvarsmakten har på uppdrag av Fö under 2004 och inledningen av 2005 inventerat olika internationella trender och relevanta kontaktnät av betydelse för minimerandet av hälsorisker för personalen vid internationella insatser (Force Health Protection FHP). Ett särskilt spår inom FHP är de internationella diskussioner som förs avseende risker och hot kopplade till ”Environmental and Industrial Health Hazards (EIHH)” (EIH enligt UK definition) där EIHH föreslås en omfattning med bredd från smittsamma sjukdomar och bakgrundsstrålning till industriutsläpp och miljöföroreningar (Figur 1).

Figur 1. Begreppet Environmental and Industrial Hazards (EIH) som det definieras av Storbritannien.

En uppdatering och komplettering av kunskapsläget har genomförts, liksom en uppföljning av möjligheter till samverkan med andra nationer, forskningscentra samt svenska civila aktörer inom området.

Utvecklingen har följts inom två parallella områden med stora beröringspunkter; i) skyddet av den egna personalen och ii) skyddet av miljön i värdlandet. Denna rapport sammanfattar tagna kontakter avseende första punkten i) skydd av personal, och då med särskilt fokus på frågor inom EIHH (Figur 2). Frågor kopplade till punkt två; skydd av miljön i mottagarlandet finns beskrivet av Waleij et al 2004¹.

¹ A Waleij, 2004; FOI Memo 1173 *Miljöskyddet vid internationella operationer - kunskapsläge och forskningsbehov*, milstolpe per 2004-12-31 avseende projektet Övergripande miljöfrågor och förstudier, FoT-områd 22 Miljöfrågor

2. Syfte

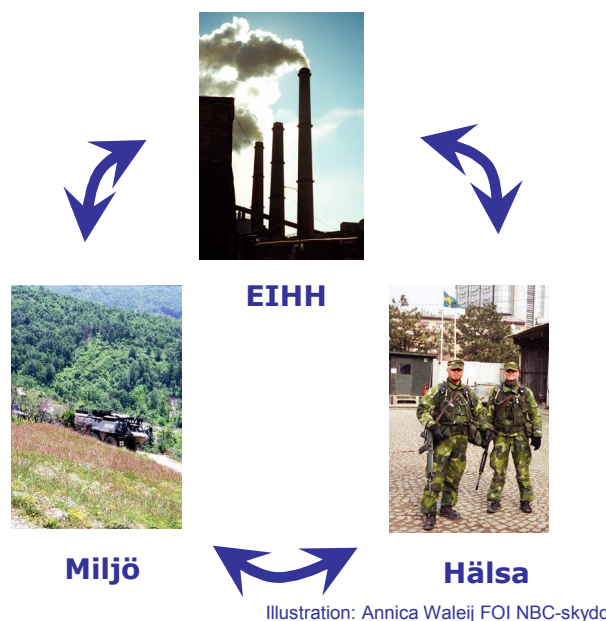
Syftet med arbetet har varit att följa nya internationella trender, samt att etablera nationella och internationella kontaktnät av relevans i arbetet att minimera av hälso- och miljörisker vid internationella insatser, med särskilt fokus på frågor inom EIHH.

3. Definitioner

Förkortning	Definition
CBRN	Chemical, Biological, Radiological, Nuclear
DGP	Senior Defence Group on Proliferation
DHHAT	Deployment Health Hazard Assessment Teams
EAPC	Euro-Atlantic Partnership Council
EMT	Environmental Monitoring team
EIH	Environmental and Industrial Hazards (UK definition)
EIHH	Environmental and Industrial Health Hazards (Svensk, Kanada definition)
FBA	Folke Bernadotte Akademin
FHP	Force health protection
FoU	Forskning och Utveckling
Fö	Försvarsdepartementet
NGO	Non Governal Organisation
UN	United Nations (FN)
UNEP PCAU	United Nations Environmental Program Post Conflict Assessment Unit
UNDPKO	United Nations Department for peacekeeping Operations
UK	United Kingdom (Storbritannien)
USACHPPM	U.S. Army Center for Health Promotion and Preventive Medicine

4. Genomförande

EIHH området har inventerats genom medverkan i internationella arbetsgrupper, möten och diskussioner samt genom att FM/FOI modeller inom området presenterats vid internationella konferenser, EAPC/NATO-möten och andra internationella fora. I figur 2 ses en översikt över det komplexa samspelet mellan hälso- och miljöpåverkan, som i praktiken råder vid internationella insatser. Denna rapport är avgränsad till att belysa påverkan på insatspersonal.

Figur 2. Hälsa- och miljörisker vid internationella insatser i komplext samspel; denna rapport är avgränsad att belysa risker för insatspersonal.

Den svenska EIHHmodell som initierats av MUST och sedan 2001 vidareutvecklats inom FM Hälsa- och sjukvårdsfunktion i nära samverkan med FOI NBC skydd och SMI, har väckt internationellt intresse hos FN, NATO och olika internationella FoU organ med fokus ”Force Health Protection”. Under 2004 och början av 2005 har den svenska modellen för att hantera hälso- och miljörisker vid internationella insatser presenterats och kontakter knutits vid ett flertal tillfällen, varav några även finns presenterade i öppna rapporter^{2,3}.

- NATO TG 009, Arbetgrupp ”Operational Toxicology”, Holland (Delft, februari)
- Trilaterala MOU förhandlingar inom EIHH FoU (arbetsmöte)
- Bilateralt möte (2004)
- Presentation och inbjudan till EIHH workshop i Umeå, NATO DGP (Bryssel, april)
- United Nations Environmental Programme (UNEP) (Geneve, april)
- Army Medical Directorate, Storbritannien (Farnham, juni)
- “Force Health Protection Conference” (FHP) USA (Albuquerque, augusti)
- NATO TG 009, Arbetgrupp ”Operational Toxicology”, Kanada (Toronto, augusti)
- NATO/PfP Workshop “Environmental and Industrial Health Hazards and Public Health Concerns”, (Umeå, oktober)
- Trilateralt MOU arbetsmöte, militär medverkan (avtal undertecknat dec 2004)
- Presentation svenskt EIHH arbete internationella operationer “Peace keeping Intelligence konference” (Stockholm, december)
- Army Medical Directorate, Storbritannien (Farnham, december)
- Femnationsmöte för att utarbeta utkast till EIHH policy, Svenska NATO delegationen (Bryssel, januari 2005)

² Liljedahl B, Sjöström J, Waleij A, Sundström S, Nyström C 2004; Besök vid Army Medical Directorate, AMD, UK Environmental Monitoring Team (EMT) 1-2 juni 2004, FOI-D—0176-SE

³ Nyström C, Ahlberg M, Waleij A, Liljedahl B, Scott Andersson Å, Moberg J-O, 2004; Reserapport från the 7th Annual Force Health Protection Conference, Albuquerque, New Mexico 8-12 Augusti 2004, FOI-D--0203--SE

- Presentation av EIHH Workshop Umeå och dess resultat vid NATO DGP, (Bryssel, januari 2005)
- Bilateralt möte med EIHH diskussioner, Försvarsdepartementet (januari 2005)

5. Utfall

5.1 Internationella kontakter och möten med EIHH relevans

EAPC/NATO och Bilateral EIHH diskussioner

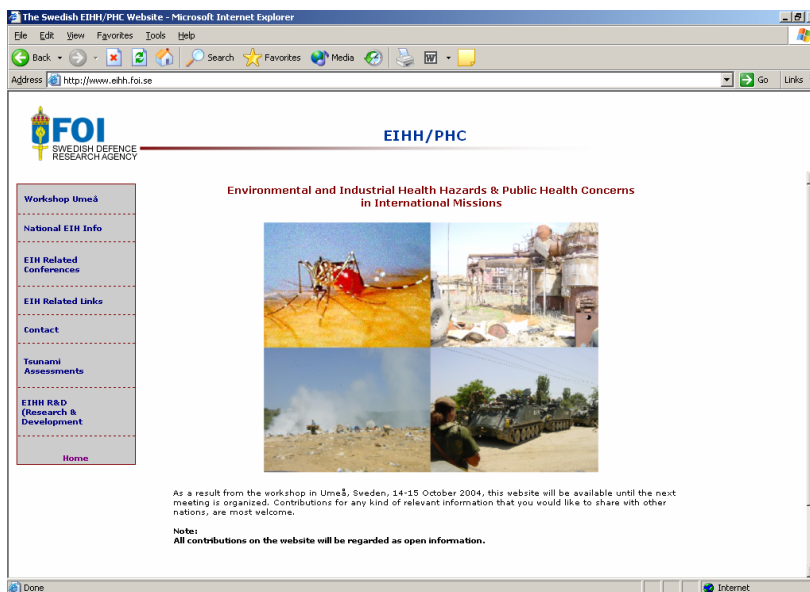
De positiva signalerna 2001-2003 på den svenska FM/FOI modellen, har under 2004 och inledningen av 2005 utvecklats i ett antal aktiviteter. I början på 2004 beslöts att genomföra en NATO/PfP workshop på temat Hälso- och miljörisker vid internationella operationer med svenskt arrangemang (se nedan). På förfrågan från Försvarsdepartementet (Fö) presenterades den svenska modellen vid NATO/DGPMötet i Bryssel, då man samtidigt gjorde reklam för Workshopen. Responsen var positiv, och deltagande nationer lyfte i detta sammanhang frågan om möjligheten att skapa en gemensam policy inom området Environmental and Industrial Health Hazards "EIHH". Processen med ett EIHHpolicy förslag har påbörjats, och Sverige intar tillsammans med fyra andra nationer en central roll i pågående förarbeten. Den svenska modellen har på förfrågan från Fö även presenterats vid olika bilaterala möten, varvid det framkommit att Sverige bedöms ligga i framkant avseende EIHH frågor.

NATO/PfP workshop "Environmental and Industrial Health Hazards and Public Health Concerns in international operations", (Umeå, oktober 2004)

Som ett resultat av nätverk etablerade under 2001-2003 och med särskild respons från kontakter tagna under våren och sommaren 2004, genomfördes i oktober vid FOI NBC skydd i Umeå en workshop på temat EIHH. Workshopen genomfördes i samarbete med Försvarsmakten, DRDC-Toronto Kanada, SRV, Folke Bernadotte Akademin och Socialstyrelsen.

Gensvaret blev mer omfattande än väntat, och vid EIHHworkshopen deltog 18 nationer, NATO och FN. Det konstaterades att workshopen var den första i sitt slag, att behoven inom EIHH var omfattande och att en uppföljning var av vikt. Sverige (FOI NBC skydd) tog på sig rollen som sammanhållande tills nästa arrangör identifierats; Nederländerna lovade att undersöka möjligheterna för ett nytt arrangemang 2005. Genom Fö togs en första informell kontakt med representanter från fyra andra nationer för att ta fram en gemensam policy på EIHH området för EAPC/NATO och man enades om fortsatta kontakter i gruppen inför kommande DGP möte.

Ett antal konkreta slutsatser drogs från workshopens slutdiskussion, där informationsutbyte av EIHH relaterad information stod i fokus. Som resultat av detta håller Sverige sedan dec 2004 en EIHH-hemsida öppen; www.ei hh.foi.se (Figur 3). Exempel på insatser där internationell EIHH-information på detta sätt kunnat delas är tsunami-katastrofen och FNs insatser i Sudan, där bl.a. Storbritannien och FM kunnat tillgängliggöra värdefull information för andra nationer. UNDPKO har uttryckt särskild uppskattning för FMs "Environmental- and Health Assessments" över Sudan och Afghanistan.

Figur 3. Som ett resultat av EIH/PHC Workshopen i Umeå finns idag en EIH/PHC hemsida där nationer kan dela med sig av relevant och aktuell information.

Även frågan om gränsdragning inom områdena CBRN och EIH/PHC stod i fokus, det konstaterades att övergången i olika, enskilda problemställningar ofta är diffus, och att det är av stor vikt att de två områdena är nära integrerade.

Storbritannien, Kanada och Nederländerna

Kontakter med Storbritannien, Kanada och Nederländerna har etablerats inom EIH/PHC-området, och FOI/FM blev under våren 2004 inbjudna till Army Medical Directorate (Farnham) och Storbritanniens Environmental monitoring team (EMT). Det konstaterades stora likheter mellan EMT och miljöprovtagningsteamet vid FOI NBC skydd, och ett fortsatt erfarenhets- och kunskapsutbyte var intressant. En väsentlig skillnad var dock att EMT endast genomför arbetsmiljöprovtagning, medan teamet vid FOI NBC skydd genomför uppdrag både inom arbetsmiljö och miljöskydd, genom sin mångåriga erfarenhet av miljöutredningar av förorenade områden i Sverige, Baltikum och Ryssland (jfr Fig 2). EMT följde upp med ett besök vid FOI NBC skydd i oktober 2004, och i december hölls ett tredje möte (Farnham) denna gång för att diskutera frågor kopplade till en eventuell framtida EIH/PHC policy. Kanadas syn på EIH/PHC i stort, och dess EIH/PHC provtagningsteam (Deployment Health Hazard Assessment Teams) presenterades vid mötet i oktober (Umeå). Kanadas DHHAT bedöms ha flera likheter med FOI NBC skydds provtagningsteam. Efter inbjudan från Kanada är besök inplanerat under 2005 för diskussioner kring EIH/PHC och provtagning. I samband med EIH/PHC workshopen i Umeå bjöd Nederländerna in Sverige till diskussioner rörande EIH/PHCs tillgänglighet via Geografiska Informations system (GIS) webb.

FN

UNDPKO (UN departement for peace keeping operations), New York, med ansvar för personalens hälsa vid samtliga FN missioner har uttryckt mycket stor uppskattning för den svenska FM/FOI modellen, och har inbjudit till ett besök under våren 2005 för att stärka kontakten mot Sverige i detta avseende.

Efter inbjudan från FNs avdelning för "post-conflict assessments" (UNEP PCAU) presenterades den svenska modellen i Geneve i april 2004. Ett av resultaten från mötet blev FNs medverkan vid NATO/PfP workshopen i Umeå. Beröringspunkterna är många, i första hand sett till frågor om miljökonsekvenser av krig i allmänhet och miljöskydd och miljösäkring av insatser i synnerhet (jfr fig 2 avgränsning). UNEP PCAU har ett rikt kontaktnät avseende internationella insatser, och har varit mycket öppna för fortsatt dialog.

NATO TG009

Arbetet inom NATO Task Group TG009 "Operational Toxicology", har under 2004 drivits av Kanada, USA, Nederländerna, Belgien, Tyskland och Sverige. Arbetsgruppen skall identifiera behov av- och förslag till inriktning av den FoU som på sikt kan krävas för att minska exponeringsrelaterade hot mot militär personals hälsa vid internationella insatser och övningar. Ett viktigt syfte med gruppens arbete är att lyfta fram områden som bör prioriteras, och om möjligt samordnas mellan nationer, för att med större fokus och optimering av resurser kunna säkra insatspersonalens hälsa. På förfrågan under slutdiskussionen vid NATO/PfP workshopen i Umeå åtog sig TG009 att ta en aktiv roll i det kommande internationella EIHH arbetet.

Trilateralt Forsknings-samarbetet (MOU) "Environmental Risk Assessment"

Två workshops har hållits för utvecklandet av ett trilateralt MOU med inriktning mot Operativa Hälsa- och miljörisker vid internationella insatser. Nyckelfrågor för samarbete har bland annat identifierats kring provtagningsstrategier och modeller för hot- och riskbedömningar i missionsområden. En milstolpe i det tri-lateralala samarbetet utgör en gemensam fältövning med EIHH fokus, planerad till 2006. Den andra workshopen omfattade, utöver forskare från de tre nationerna, även militära representanter. Avsikten var att få en tydligare koppling mellan reella behov och erfarenheter från utlandsmissioner, och inriktning på forskning. MOUet undertecknades i december 2004 av de tre parterna.

USACHPPM

U. S. Army Center for Health Promotion and Preventive Medicine (USACHPPM) är en central internationell aktör även inom det framväxande EIHH. I augusti 2004 medverkade FOI och FM med två poster-presentationer vid deras "7th Annual Conference Force Health Protection" i Albuquerque, USA. Flera intressanta kontakter knöts, dels inom USACHPPM, dels inom MoD och inom AFMIC; bland annat med resultat i form av bred USA medverkan vid NATO/PfP workshopen i Umeå två månader senare. Dessa kontakter bör stärkas. Sverige och FM/FOI har potential att kunna bidra med flera relevanta bidrag vid kommande FHP konferenser.

5.2 Svenska aktörer och arbeten med EIHH relevans

Fö

Fö har under 2004 säkerställt att de svenska FM/FOI arbetena inom EIHH området kommit till internationell kännedom. Fö har vidare under 2005 gett i uppdrag åt FOI NBC skydd att i en Förstudie utreda eventuella FoU behov inom EIHH området¹.

Försvarsmakten

FM (STRA/GRO SJV/MUST/OPIL) har med stöd av FOI NBC Skydd och SMI sedan 2001 drivit utvecklingsarbete inom EIHH området. EIHH relaterade arbeten under 2004 och 2005 är Hälso- miljö bedömningar inför insatser till Liberia (LA01 LA02), norraNorra Afghanistan (ISAF) och Bosnien (EB01) samt Sudan. EIHH information har i pilotförsök gjorts tillgängligt via GIS/webbverktyg (Geografiska informationsinformati system tillgängliga via internet). Metodutveckling avseende hot/risk modeller och luftEIHH provtagning i missionsområden (Kosovo) har genomförts. Arbetet fortsätter under 2005 med uppdaterad inriktning beroende på omvärldssituationen. En översyn över framtida verksamhet och roller inom området har genomförts under 2004 (GRO SJV).

FMs internationella insatsstyrka NBC ISS INT (BC01/BC02) som organiserats vid SkyddC inkluderar miljösäkring som en del i insatsförmågan. Under året vunna internationella erfarenheter har genom SkyddC försorg löpande tillförts NBC ISS INT utvecklingsarbete.

Internationella erfarenheter i USA, Storbritannien och Kanada från återkommande, ofta akuta, hälso- och miljöfrågeställningar i utlandsmissioner, har på senare tid aktualiserat behovet av särskilda, snabbt åtkomliga expertteam med renodlat fokus EIHH, med högt ställda krav på kvalitativ kapacitet avseende EIHH provtagning och expertstöd. Diskussioner och erfarenhetsutbyte inleddes 2004 och fortgår under 2005.

SRV och RPS

Kontakter med EIHH fokus har under året tagits mellan FM, Räddningverkets Internationella Avdelning och Rikspolisstyrelsens utlandsenhet. FM, SRV och RPS verkar regelbundet i samma krisområden, ibland i olika skeden av insatsen, som exempelvis Sudan. Möjligheten till och värdet av ett ömsesidigt kunskapsutbyte är därför stort. Myndigheterna har på eget initiativ inlett en sådan dialog. Inom EU har internationell civil samverkan varit framgångsrik inom polisområdet. SRV kommer att flerdubbla sin internationella verksamhet under 2005.

KBM och Socialstyrelsen

Dåvarande ÖCB har tidigare finansierat forskning för RPS:s, SRVs och andra civila aktörers behov avseende NBC miljö- och hälsorisker vid internationella insatser, och därmed skapat gemensam plattform med FM avseende frågor kring bl.a. säkrandet av personalens hälsa vid internationella insatser. Det gemensamma paraply och den civil-militära plattform som etablerats och utvecklats sedan 1998 har idag upphört då det ej legat inom ramen för KBMs ansvarsområde. Nyetablering av kontakter sker, men inte i den samordnade form som tidigare skett (se ovan). Socialstyrelsen är en viktig aktör liksom SMI vilka bland annat ansvarar för CFG (Centrala Fältepidemiologiska Gruppen). Om en ny, utvecklad form för krishantering skulle växa fram som resultat av tsunami katastrofen, bör ett integrerat centralt EIHH-stöd diskuteras.

¹ Förstudie EIHH/CBRN Hot, FOI NBC skydd, 2005

Folke Bernadotte Akademin, FBA

FBA medverkade som samarrangör vid NATO/PfP workshopen i Umeå och inbjöd till en EIHH presentation (FOI) vid den av Försvarshögskolan och FBA arrangerade "Peace Keeping Intelligence" konferensen i Stockholm i december 2004. FBA kommer under 2005 att genomföra utbildningar med fokus NGO's där EIHH frågor delvis inkluderas.

6. Slutsats och Rekommendationer

Behov av EIHH relaterat stöd i samband med internationella insatser kan väntas öka markant om EIHHpolicyförslaget accepteras ("Environmental and Industrial Health Hazards"). För att säkra en svensk nyckelroll i ett internationella sammanhang, ställs krav på en intensifierad fördjupning och utveckling av påbörjat EIHH arbetet inom FMs Hälso- och sjukvårdsfunktion i samverkan med forskar- och myndighetsexpertis.

Vidare måste internationella aktörers eventuella behov av och former för ett möjligt svenskt stöd klargöras. Svenska projekt som redan väckt internationellt intresse och bör marknadsföras är bl.a. "Hot- och riskbedömningar", "Miljöprovtagningsteam" och EIHH relaterad information tillgängligt via Geografiska Informationssystem (GIS/ webb). Prioriterade kontakter för denna typ av diskussioner bör vara UNDPKO, de nordiska länderna, EU och EAPC/NATO.

Ur forsknings synvinkel finns flera exempel på ny verksamhet med EIHH fokus; FOI har undertecknat ett trilateralt FoU samarbete med EIHH inriktning. NATO Task group TG009 (med FOI medverkan) har tagit på sig att belysa EIHH frågorna och Fö har uppdragit åt FOI NBC skydd att i en förstudie identifiera tänkbara forskningsbara delar inom EIHH området. Etableringen av EU:s smittskyddsmyndighet (ECDC) i Stockholm och det utökade europeiska samarbetet i dessa frågor kan bli betydelsefulla för utvecklingen av området. Sammantaget pekar detta mot en ny inriktning och nya möjligheter för FoU inom området.

Diskussioner med Storbritannien, Kanada, Nederländerna och USA har visat att den utveckling som initierats inom FM avseende hälso- och miljöprovtagning och rekognosering är aktuella och viktiga. Med anledning av de erfarenheter som framkommit i de internationella diskussionerna finns det anledning att se över de former och strukturer för hälso- miljöprovtagning som i framtiden skall stödja FM.

Försvarsmakten och olika civila instanser, exempelvis SRV och RPS, verkar med få undantag i samma missionsområden, om än under olika mandat och i olika faser av en insats. Rådande hälso- och miljöförhållanden i missionsområdet är dock desamma. EIHH arbetet bör därför kunna effektiviseras, samordnas och delas, och kunna ligga till grund såväl för säkrandet av insatspersonalens hälsa som för säkrandet av de svenska insatsernas påverkan på miljön i mottagarländerna. Detta är särskilt angeläget med tanke på de nya nationella och internationella regelverk som idag styr såväl militära som civila internationella insatser.